

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA

Z JĘZYKA POLSKIEGO

Zgodnie z Ustawą o systemie oświaty (tekst wg stanu prawnego na dzień 9.04.2015 r.) Art. 44b. pkt 3:

"3. Ocenianie osiągnięć edukacyjnych ucznia polega na rozpoznawaniu przez nauczycieli poziomu i postępów w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności w stosunku do:

- 1) wymagań określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego lub efektów kształcenia określonych w podstawie programowej kształcenia w zawodach oraz wymagań edukacyjnych wynikających z realizowanych w szkole programów nauczania;**
- 2) wymagań edukacyjnych wynikających z realizowanych w szkole programów nauczania – w przypadku dodatkowych zajęć edukacyjnych."**

Ocenianie to system monitorowania pracy ucznia, kontrolujący postępy ucznia, informujący rodziców na temat umiejętności ucznia oraz wskazujący sposoby doskonalenia umiejętności przez ucznia. Głównymi obszarami oceniania są:

- wiedza zdobyta przez ucznia,
- umiejętności pozwalające na gromadzenie, pogłębianie i przetwarzanie wiedzy,
- a także postawa młodego człowieka, wyrażająca się dążeniem do samodzielnego zdobywania wiedzy oraz wysoką frekwencją.
- Na ocenianie ma wpływ indywidualna postawa ucznia (pilność, systematyczność, aktywność, zaliczanie prac w pierwszym terminie, udział w konkursach i olimpiadach).

1. Metody sprawdzania osiągnięć ucznia:

- praca na lekcji
- ustne odpowiedzi z bieżącego materiału
- kartkówki z bieżącego materiału
- sprawdziany
- testy
- pisemne prace domowe (indywidualizowane – do wyboru)
- prezentacje
- projekty
- praca w grupach
- pisemne prace klasowe (dotyczące bieżącego materiału oraz syntezy)
- zadania typu maturalnego (czytania ze zrozumieniem, wypracowania, rozprawki, analiza tekstu)
- kreatywne pisanie (esej, recenzja, reportaż, opowiadania i inne).

2. Formy pracy

- dyskusja
- praca w grupach, w parach, indywidualizowana
- analiza tekstów
- metody aktywizujące
- z użyciem multimedialnych

3. Szczegółowe kryteria oceniania:

Niżej przedstawione kryteria należy traktować łącznie.

POZIOM PODSTAWOWY:

NIEDOSTATECZNY – uczeń nie spełnia kryteriów na ocenę DOP

Ma liczne braki z zakresu podstawowych wiadomości objętych programem nauczania, stanowiących barierę w kontynuacji nauki na dalszych poziomach.

DOPUSZCZAJĄCY

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który opanował wiadomości i umiejętności przewidziane podstawą programową:

- zna podstawowe pojęcia z zakresu nauki o języku, historii i teorii literatury,
- poprawnie stosuje podstawową terminologię z zakresu wiedzy o kulturze,
- zna treść omawianych tekstów kultury, streszcza utwory fabularne,
- określa tematykę i problematykę omawianego utworu,
- mówi i pisze, przestrzegając zasad poprawności i komunikatywności,
- wypowiada się pisemnie językiem komunikatywnym, tworząc dłuższy tekst zgodny z tematem,
- charakteryzuje bohatera utworu.
- nie rozumie części materiału programowego,
- popełnia błędy językowe i stylistyczne, które nie utrudniają zrozumienia głównego przesłania wypowiedzi.

DOSTATECZNY – uczeń spełnia kryteria na ocenę DOP, a ponadto:

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który opanował wiadomości i umiejętności przewidziane podstawą programową:

- zna podstawowe zasady poprawności językowej, rozróżnia odmiany stylowe polszczyzny oraz rodzaje stylizacji,
- zna podstawowe funkcje tekstów językowych,
- podejmuje próby analizy i interpretacji tekstu, wskazuje główne wątki w utworze,
- odczytuje sens utworu, uwzględniając kompozycję i słowa-klucze,
- dostrzega związki między literaturą a innymi dziełami sztuki,
- umieszcza interpretowany tekst w kontekście historycznoliterackim,
- wyjaśnia literaturoznawcze sensy pojęć, uwzględniając podstawowe konteksty,
- wskazuje związki omawianych epok z wcześniejszymi epokami,
- charakteryzuje wizję świata i człowieka w poszczególnych epokach, wzorce osobowe, podstawowe prądy artystyczne i umysłowe,
- pisze dłuższe wypowiedzi, zachowując zasady poprawności językowej i kompozycji wykorzystując podstawowe konteksty,
- rozumie materiał programowy w wąskim zakresie, częściowo przy wsparciu nauczyciela.

DOBRY – uczeń spełnia kryteria na ocenę DST, a ponadto:

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który opanował wiadomości i umiejętności przewidziane podstawą programową:

- zna i respektuje zasady poprawności i normy językowe,
- rozpoznaje środki stylistyczne, określa ich funkcje w utworze oraz stosuje je w sposób świadomy we własnych wypowiedziach,
- zna style w sztuce i rozpoznaje ich cechy,
- wskazuje związki literatury z wydarzeniami historycznymi, kulturą i sztuką oraz filozofią omawianych epok,
- porównuje wzorce osobowe, kreacje bohaterów oraz wizję świata i człowieka w omawianych

epokach,

- wskazuje dominantę kompozycyjną i myślową w utworze literackim,
- dokonuje pogłębionej analizy i interpretacji tekstu,
- umieszcza interpretowany tekst w kontekście biograficznym, filozoficznym, religijnym itp.
- rozpoznaje konwencje stylistyczne,
- rozpoznaje motywy, symbole, toposy, aluzje literackie,
- krytycznie i samodzielnie zbiera materiały na wybrany temat, korzystając z różnych źródeł,
- syntetyzuje i porządkuje zgromadzone informacje,
- komponuje w trakcie zajęć dłuższe wypowiedzi w sposób logiczny i uporządkowany,
- tworzy samodzielnie takie wypowiedzi pisemne jak: referat, rozprawka, interpretacja utworu literackiego, funkcjonalnie wykorzystuje materiał literacki i historycznoliteracki oraz konteksty,
- utrwała przyswojoną wiedzę. Samodzielnie rozpoznaje własne braki, korzystając w ich uzupełnieniu z pomocy nauczyciela i innych dostępnych mu źródeł.

BARDZO DOBRY – uczeń spełnia kryteria na ocenę DB, a ponadto:

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który opanował wiadomości i umiejętności przewidziane podstawą programową:

- zna zasady retoryczne dotyczące kompozycji tekstu,
- rozpoznaje cechy stylu i języka w poznawanych utworach,
- dokonuje wnikliwej analizy i interpretacji tekstu,
- umieszcza interpretowany tekst w różnych kontekstach,
- analizuje kreację i elementy świata przedstawionego utworu,
- porównuje aspekty analizowanego/analizowanych dzieła/dzieł,
- ocenia i wartościuje postawy wyrażane w poszczególnych dziełach literackich,
- rozpoznaje wykładniki ironii, groteski, komizmu, patosu,
- rozpoznaje nawiązania intertekstualne
- rozpoznaje związki między tekstem literackim a rzeczywistością pozaliteracką (językiem i historią poszczególnych epok),
- rozpoznaje i ocenia procesy zachodzące w kulturze i wzajemne wpływy poszczególnych stylów, prądów i epok,
- rozpoznaje znaczenia przenośne i wyjaśnia funkcje motywów i symboli w poznanych utworach literackich,
- dokonuje pełnej, wnikliwej analizy i interpretacji dzieła sztuki (np. literackiego czy malarskiego),
- tworzy samodzielnie i ze świadomością wyznaczników gatunkowych takie wypowiedzi pisemne, jak: referat, rozprawka, recenzja, esej, felieton, esej interpretacyjny,
- wypowiada się pisemnie w sposób funkcjonalny kompozycyjnie, wskazujący na pełne opanowanie terminologii literackiej, filozoficznej, historycznej, konfrontując własne opinie z sądami badaczy literatury.

CELUJĄCY – uczeń spełnia kryteria na ocenę BDB, a ponadto:

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który opanował wiadomości i umiejętności przewidziane podstawą programową:

- zna teksty z poziomu podstawowego, **wybrane utwory z poziomu rozszerzonego** oraz inne – poznane w trakcie własnej lektury,
- krytycznie analizuje i interpretuje tekst,
- samodzielnie gromadzi, porządkuje i wykorzystuje w wypowiedziach materiały z różnych źródeł dotyczące literatury, filmu i innych dziedzin sztuki,
- wykazują się swobodą konwersacji, kulturą dyskusji, piękną polszczyzną,
- rozpoznaje znaki tradycji,
- sporządza przypisy oraz tworzy bibliografię do określonego tematu,

- swobodnie operuje wiedzą pochodzącą z różnych źródeł,
- umie wartościować i krytycznie podchodzić do wiedzy spoza obowiązującego kanonu.

POZIOM ROZSZERZONY:

NIEDOSTATECZNY – uczeń nie spełnia kryteriów na ocenę DOP

Ma liczne braki z zakresu wiadomości objętych programem nauczania w zakresach go obowiązujących, stanowiących barierę w kontynuacji nauki na dalszych poziomach.

DOPUSZCZAJĄCY

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który opanował wiadomości i umiejętności przewidziane podstawą programową na poziomie rozszerzonym:

- zna podstawowe pojęcia z zakresu nauki o języku, historii i teorii literatury,
- poprawnie stosuje podstawową terminologię z zakresu wiedzy o kulturze,
- zna treść omawianych tekstów kultury, streszcza utwory fabularne,
- określa tematykę i problematykę omawianego utworu, w tym utworów wymaganych na poziomie rozszerzonym,
- mówi i pisze, przestrzegając zasad poprawności i komunikatywności,
- wypowiada się pisemnie językiem komunikatywnym, tworząc dłuższy tekst zgodny z tematem,
- charakteryzuje bohatera utworu.

DOSTATECZNY – uczeń spełnia kryteria na ocenę DOP, a ponadto:

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który opanował wiadomości i umiejętności przewidziane podstawą programową na poziomie rozszerzonym:

- zna podstawowe zasady poprawności językowej, rozróżnia odmiany stylowe polszczyzny oraz rodzaje stylizacji,
- zna podstawowe funkcje tekstów językowych,
- podejmuje próby analizy i interpretacji tekstu, wskazuje główne wątki w utworze,
- odczytuje sens utworu, uwzględniając kompozycję i słowa-klucze,
- dostrzega związki między literaturą a innymi dziełami sztuki,
- umieszcza interpretowany tekst w kontekście historycznoliterackim,
- wyjaśnia literaturoznawcze sensy pojęć, uwzględniając podstawowe konteksty,
- rozpoznaje w utworach literackich podstawowe konwencje: fantastyczną, symboliczną, realistyczną, naturalistyczną, groteskową,
- wskazuje związki omawianych epok z wcześniejszymi epokami,
- charakteryzuje wizję świata i człowieka w poszczególnych epokach, wzorce osobowe, podstawowe prądy artystyczne i umysłowe,
- pisze dłuższe wypowiedzi, zachowując zasady poprawności językowej i kompozycji wykorzystując podstawowe konteksty.

DOBRY – uczeń spełnia kryteria na ocenę DST, a ponadto:

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który opanował wiadomości i umiejętności przewidziane podstawą programową na poziomie rozszerzonym:

- zna i respektuje zasady poprawności i normy językowe,
- rozpoznaje środki stylistyczne, określa ich funkcje w utworze oraz stosuje je w sposób świadomy we własnych wypowiedziach,
- zna style w sztuce i rozpoznaje ich cechy,
- wskazuje związki literatury z wydarzeniami historycznymi, kulturą i sztuką oraz filozofią omawianych epok,
- porównuje wzorce osobowe, kreacje bohaterów oraz wizję świata i człowieka w omawianych

epokach,

- wskazuje dominantę kompozycyjną i myślową w utworze literackim,
- dokonuje pogłębionej analizy i interpretacji tekstu,
- umieszcza interpretowany tekst w kontekście biograficznym, filozoficznym, religijnym itp.
- rozpoznaje w utworach literackich konwencje: fantastyczną, symboliczną, realistyczną, naturalistyczną, groteskową, baśniową, oniryczną, nadrealistyczną i określa ich cechy w utworach;
- rozpoznaje motywy, symbole, toposy, aluzje literackie,
- krytycznie i samodzielnie zbiera materiały na wybrany temat, korzystając z różnych źródeł,
- syntetyzuje i porządkuje zgromadzone informacje,
- komponuje w trakcie zajęć dłuższe wypowiedzi w sposób logiczny i uporządkowany,
- tworzy samodzielnie takie wypowiedzi pisemne jak: referat, rozprawka, interpretacja utworu literackiego, funkcjonalnie wykorzystuje materiał literacki i historycznoliteracki oraz konteksty.

BARDZO DOBRY – uczeń spełnia kryteria na ocenę DB, a ponadto:

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który opanował wiadomości i umiejętności przewidziane podstawą programową na poziomie rozszerzonym:

- zna zasady retoryczne dotyczące kompozycji tekstu,
- rozpoznaje cechy stylu i języka w poznawanych utworach,
- dokonuje wnikliwej analizy i interpretacji tekstu,
- umieszcza interpretowany tekst w różnych kontekstach,
- analizuje kreację i elementy świata przedstawionego utworu,
- porównuje aspekty analizowanego/analizowanych dzieła/dzieł,
- ocenia i wartościuje postawy wyrażane w poszczególnych dziełach literackich,
- rozpoznaje wykładniki ironii, groteski, komizmu, patosu,
- rozpoznaje nawiązania intertekstualne
- rozpoznaje związki między tekstem literackim a rzeczywistością pozaliteracką (językiem i historią poszczególnych epok),
- rozpoznaje i ocenia procesy zachodzące w kulturze i wzajemne wpływy poszczególnych stylów, prądów i epok,
- określa przemiany konwencji i ich przenikanie się w utworach literackich,
- rozpoznaje znaczenia przenośne i wyjaśnia funkcje motywów i symboli w poznanych utworach literackich,
- zna pojęcie syntezy sztuk, rozpoznaje jej cechy i ewolucję od romantyzmu do współczesności,
- dokonuje pełnej, wnikliwej analizy i interpretacji dzieła sztuki (np. literackiego czy malarskiego),
- tworzy samodzielnie i ze świadomością wyznaczników gatunkowych takie wypowiedzi pisemne, jak: referat, rozprawka, recenzja, esej, felieton, esej interpretacyjny,
- wypowiada się pisemnie w sposób funkcjonalny kompozycyjnie, wskazujący na pełne opanowanie terminologii literackiej, filozoficznej, historycznej, konfrontując własne opinie z sądami badaczy literatury.

CELUJĄCY – uczeń spełnia kryteria na ocenę BDB, a ponadto:

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który opanował wiadomości i umiejętności przewidziane podstawą programową na poziomie rozszerzonym:

- zna teksty z poziomu podstawowego i rozszerzonego oraz inne – poznane w trakcie własnej lektury,
- krytycznie analizuje i interpretuje tekst,
- samodzielnie gromadzi, porządkuje i wykorzystuje w wypowiedziach materiały z różnych źródeł dotyczące literatury, filmu i innych dziedzin sztuki,
- wykazują się swobodą konwersacji, kulturą dyskusji, piękną polszczyzną,

- rozpoznaje znaki tradycji,
- sporządza przypisy oraz tworzy bibliografię do określonego tematu.

4. Uzasadnienie oceny

- uczniowie otrzymują informację zwrotną dotyczącą prac pisemnych podczas lekcji, na których omawiana jest dana praca (np. sprawdzian),
- każde sprawdzone wypracowanie zostaje opisane w recenzji,
- odpowiedź ustna jest uzasadniana.

5. Ocena roczna

1/Warunkiem uzyskania pozytywnej oceny rocznej jest ocena pozytywna z obu semestrów.

2/ Uczeń, który otrzymał ocenę niedostateczną w I semestrze, w ciągu 30 dni musi przystąpić do zaliczenia pierwszego semestru.

6. OCENIANIE PRAC PISEMNYCH

Prace pisemne typu maturalnego są oceniania wg kryteriów CKE, sformułowanych w informatorze maturalnym:

- Język polski w użyciu (Informator_EM2024_jezyk_polski_pp.pdf str. 31-33)
- Test historycznoliteracki (Informator_EM2024_jezyk_polski_pp.pdf str. 15)
- Wypracowanie na poziomie podstawowym (Informator_EM2024_jezyk_polski_pp.pdf str. 34-51)
- Wypracowanie na poziomie rozszerzonym (Informator_EM2024_jezyk_polski_pr.pdf str. 15-33)

Ocena wypracowania – poziom podstawowy (Informator_EM2024_jezyk_polski_pp.pdf str. 36)

Spełnienie formalnych warunków polecenia (SFWP) – 1p.

Kompetencje literackie i kulturowe (KLiK) – 16p.

Kompozycja wypowiedzi (KW) – 7p., w tym:

- Struktura wypowiedzi – 3p.
- Spójność wypowiedzi – 3p.
- Styl wypowiedzi – 1p

Język wypowiedzi (JW) – 11p., w tym:

- Zakres i poprawność środków językowych – 7p.
- Poprawność ortograficzna – 2p.
- Poprawność interpunkcyjna – 2p.

Ocena wypracowania – poziom rozszerzony (Informator_EM2024_jezyk_polski_pr.pdf str. 17)

Spełnienie formalnych warunków polecenia (SFWP) – 1p.

Kompetencje literackie i kulturowe (KLiK) – 16p.

Kompozycja wypowiedzi (KW) – 7p., w tym:

- Struktura wypowiedzi – 3p.
- Spójność wypowiedzi – 3p.
- Styl wypowiedzi – 1p

Język wypowiedzi (JW) – 11p., w tym:

- Zakres i poprawność środków językowych – 7p.
- Poprawność ortograficzna – 2p.
- Poprawność interpunkcyjna – 2p.